

KL

HOLDNINGSPAPIR
STRUKTURFONDE

HOLDNINGSPAPIR

EU'S STRUKTURFONDE FOR PERIODEN EFTER 2020

KL'S HOLDNINGSPAPIR

BAGGRUND

Nærværende papir beskriver KL's holdning til fremtidens samhørighedspolitik for 2021-27 for så vidt angår EU's Social og Regionalfond. Midlerne fra EU's strukturfonde er afgørende for at fremme konkurrenceevnen, væksten og beskæftigelsen i de danske kommuner.

KL's holdninger

KL finder, at seks emner kræver særlig opmærksomhed i forbindelse med drøftelserne om fremtidens samhørighedspolitik for perioden 2021-2027:

1. KL ønsker, at Danmark tildeles den samme mængde strukturfondsmidler som i indeværende budgetperiode for 2014-2020.
2. KL ønsker, at strukturfondene fortsat gives som tilskud fremfor som lånegarantier.
3. KL ønsker mere strømlining, simplificering, regelforenkling samt bekæmpelse af siloopdeling af EU's strukturfonde.
4. KL ønsker et mere ensartet system for medfinansiering af EU-projekter (dog maksimalt 50 pct., som det pt. er i Danmark).
5. KL ønsker, at der tages hensyn til landenes niveau af regelefterlevelse, når kravene til dokumentation og revision fastsættes for midlerne.
6. KL mener, at Socialfondsmidlerne med fordel kan knyttes tættere på beskæftigelsesområdet og have større fokus på tiltag til implementering af den Sociale Søjle fx integration af flygtninge og indvandrere på arbejdsmarkedet.

Ovenstående holdninger vil blive uddybet nedenfor.

1. KL ønsker, at Danmark tildeles den samme mængde strukturfondsmidler som i indeværende budgetperiode for 2014-2020

Forhandlingerne om fremtidens samhørighedspolitik står i lyset af et forventeligt presset budget, som skyldes den britiske udtrædelse af EU, fortsatte store budgetunderskud i flere medlemslande, samt nye politiske prioriteter som sikkerhed og migration.

KL vurderer, at det er sandsynligt, at flere medlemslande ønsker at reducere andelen af strukturfondsmidlerne til de mest velstillede medlemslande, herunder Danmark. Kommissionen har endvidere beskrevet et sådant scenarie i hvidbogen for EU's fremtid fra marts 2017.

I 2014-2020 modtager Danmark årligt ca. 3 mia. kr. fra Regionalfonden og Socialfonden til investering i vækst og beskæftigelse i hele Danmark. Fondene bidrager til at finansiere lokale projekter, som supplerer nationale indsatser for vækst, erhvervsudvikling og beskæftigelse. Derudover bidrager strukturfondsmidlerne til at styrke det territoriale samarbejde med øvrige EU-medlemslande.

Det vil have konsekvenser for vækst og beskæftigelse i de danske kommuner, såfremt Danmark i den kommende periode ikke tildeles samme mængde strukturfondsmidler. Midlerne anvendes til strategiske investeringer i vækst og beskæftigelse, således at der etableres nye virksomheder og kommer nye job i alle dele af landet.

80 pct. af alle danske kommuner deltager i et eller flere strukturfondsprojekter og af 107 igangsatte strukturfondsprojekter¹ i denne budgetperiode deltager der kommuner i 62 pct. af dem. Kommunerne er således vitale medspillere for samhørighedspolitikens succesfulde implementering i Danmark.

Der er stadig regioner i EU15 (dvs. EU-landene uden de Øst- og Centraleuropæiske lande), som har udfordringer ift. vækst og beskæftigelse – og der er lommer i disse regioner, hvor udfordringerne er særligt udtalte. Ligeledes kan der være store forskelle mellem regioner internt i landene, hvilket regional- og socialfonden er med til at mindske.

Det er vigtigt, at også de lande, som er nettobidragssydere til EU-budgettet modtager støtte fx Danmark og Sverige. Ved at sikre, at EU's samhørighedspolitik er for alle regioner, vil den regionale udviklingspolitik bidrage til at mindske de udfordringer og EU-skepsis, som kan skabes i disse regioner.

Det kunne ses ved Brexit-afstemningen, hvor det i særligt grad var de regioner, som var mest udsatte i Storbritannien, som stemte for at forlade EU. Der bør derfor være strukturfondsmidler til de mere udviklede regioner i Europa for at sikre samhørigheden i EU.

KL ønsker på den baggrund, at Danmark stadig skal være omfattet af EU's samhørighedspolitik og tildeles mindst den samme mængde strukturfondsmidler i den kommende budgetperiode, som i indeværende budgetperiode (2014-2020).

2. KL ønsker, at strukturfondene fortsat gives som tilskud fremfor som lånegarantier

KL ønsker ikke, at strukturfondsmidlerne skal bestå af lån og garantier, som EU's Investeringsplan består af.

EU's Investeringsplan (Junckerplanen) blev vedtaget af Rådet og Parlamentet i juni 2015 og forventes at mobilisere omkring 315 mia. euro til private og offentlige investeringer over 3 år gennem kapitalindskud, lån og garantier.

KL vurderer af følgende årsager, at investeringsplanen ikke er relevant for de danske kommuner.

1. Investeringsplanen er rettet mod private investeringer, og det er ikke offentlige myndigheder, der skal generere projekter.
2. De danske kommuner kan låne meget billigt igennem Kommunekredit, og EFSI kan ikke tilbyde bedre lånemuligheder.
3. Der er aftalt et anlægsloft mellem KL og regeringen i økonomiforhandlingerne, og evt. investeringer vil skulle holdes her inden for.

KL støtter med udgangspunkt i ovenstående punkter, at samhørighedspolitik fortsat gives som tilskud og ikke som lån eller garantier. Hvis det besluttes, at strukturfondene skal bestå af lån og garantier, vil de danske kommuner ikke have gavn af dem, da danske kommuner kan låne mere fordelagtigt gennem Kommunekredit.

¹ Per 1. september 2017

3. KL ønsker mere strømlining, simplificering, regelforenkling samt bekæmpelse af siloopdeling af EU's strukturfonde

Sammenlignet med foregående perioder er der sket forbedringer i forenklingen af strukturfondene og effektiviseringen af administrationen heromkring.

Kompleksiteten i regelsættet omkring strukturfondene er dog stor, og der er visse vanskeligheder i ansøgningsprocesserne, f.eks. godkendelserne for hhv. regional- og socialfondsprojekter både Vækstfora og staten for legalitetskontrol. Dette vanskeliggør adgangen til at søge, og mulighederne for at gennemføre projekterne.

Både på nationalt og på EU-plan bør der arbejdes for at begrænse unødvendigt bureaukrati i forbindelse med fondsadministrationen. KL finder det vigtigt og nødvendigt, at der ifbm. udbetaling af strukturfondsmidlerne er kontrolforanstaltninger. Men der er eksempler på, at bureaukratiet kan tage overhånd.

KL støtter på den baggrund Gruppen på Højt Plan's² forslag til forenkling af adgang til EU-midler. En analyse, som KL har foretaget af kommunernes anvendelse af midler fra Regionalfonden og Socialfonden, viser, at der stadig plads til forbedringer. På trods af at ca. 80 pct. af alle danske kommuner deltager i strukturfondsprojekter, viser analysen, at der er høje krav til dokumentation og revision af projekterne. Disse krav begrænser kommunernes ønske om at deltage samt trækker ressourcer fra gennemførelsen af projekterne.

KL ønsker i denne forbindelse også, at der skabes en mere sammenhængende samhørighedspolitik uden den nuværende siloopdeling. Siloopdelingen af de fem fonde samt de forskellige prioritetsakser medfører usammenhængende og divergerende indsatser og styringsmæssige forskelligheder. Mens fonde søges via det regionale set-up, skal andre søges direkte i Kommissionen. Det er ressourcekrævende at søge EU-finansiering. Finansieringen heri er vanskelig at kombinere, og derfor bør disse forenkles og integreres i færre finansieringsinstrumenter for dermed at give en mere sammenhængende indsats.

4. KL ønsker et mere ensartet system for medfinansiering af EU-projekter.

I en tid hvor det som nævnt oven for kan forudses, at budgetterne er pressede og hvor der muligvis ikke ønskes at prioritere samme mængde midler til samhørighedspolitik, kan det overvejes at øge den nationale medfinansiering i samhørighedspolitikken. Medfinansieringen sker ifm. igangsættelsen af projekter med støtte fra regional og socialfonden.

Efter den økonomiske krise startede i 2007 blev kravene til den nationale medfinansiering sænket. Den økonomiske situation er væsentligt forbedret siden da, hvorfor det er relevant at overveje, om den nationale medfinansiering skal øges.

² EU-Kommissionen etablerede i 2015 "Gruppen på Højt Plan" med eksperter for at kortlægge muligheder for at slanke samhørighedspolitikens regler af unødigt kompleksitet, både med hensyn til midtvejsevalueringen af den flerårige finansielle ramme for 2014-2020 (FFR), som gruppen har [bidraget](#) betydeligt til, og overvejelser om budgetrammerne for perioden efter 2020. Formanden er tidligere næstformand i Europa-Kommissionen Siim Kallas. Der er i alt [tolv medlemmer](#) af Gruppen på Højt Plan, som repræsenterer nationale og regionale myndigheder og den private sektor. De har alle erfaring med forvaltning af EU's midler, og de har et bud på nye idéer til at reformere systemet.

Højere medfinansiering vil være med til at få midler til at strække længere samt skabe et højere niveau af ejerskab til projekterne, da landene nationalt har investeret mere i projektet. Alt efter hvor velstående landene er, er der forskelle niveauer for den nationale medfinansiering.

KL støtter et generelt højere niveau af national medfinansiering, men ikke højere end 50 pct. som det nuværende niveau er på i Danmark. Det skyldes dels, at der er en række udgifter forbundet med ansøgning og administration af strukturfondsmidlerne, hvorfor det er vigtigt, at midlerne anses som attraktive for ansøgere samt dels at budgetterne er pressede i medlemsstaterne, så et for højt medfinansieringsniveau ville gøre, at midlerne ikke kunne absorberes i landene.

KL støtter med udgangspunkt i ovenstående, at den nationale medfinansiering varierer mellem 30 og 50 pct., baseret på landenes BNP per capita.

5. KL ønsker, at der tages hensyn til landenes niveau af regelefterlevelse, når kravene til dokumentation og revision fastsættes for midlerne

I forlængelse af ovenstående i pind 4 bør det overvejes, om der kan stilles færre krav til lande og regioner, som lever op til en række krav. Gruppen på Højt plan finder, at alle medlemsstater og regioner bør have adgang til endnu enklere regler, hvis de opfylder en række kriterier: pålideligt forvaltnings- og kontrolsystem, betydelig national medfinansiering til fremme af forsvarlig anvendelse, identifikation af centrale strukturelle reformer for at gennemføre og fokusere på at kunne levere på få prioriterede områder.

KL støtter, at der tages højde for i hvor stort omfang, der tidligere er udfordringer med, at EU's midler misbruges samt at reglerne ikke overholdes. Lande med højt niveau af regelefterlevelse og effektivt kontrolsystem skal have færre krav til dokumentation og revision end de lande og regioner, hvor der over flere år har været påvist større udfordringer med misbrug af midlerne end i andre lande.

6. KL mener, at Socialfondsmidlerne med fordel kan knyttes tættere på beskæftigelsesområdet og have større fokus på tiltag til implementering af den Sociale Søjle fx integration af flygtninge og indvandrere på arbejdsmarkedet.

På EU-niveau overvejer DG Employ at knytte Socialfondsmidlerne tættere på social- og beskæftigelsesområdet - der tales om en "Human Capital Fund". Dette vurderes at give midlerne bedre anvendelsesmuligheder for kommunerne, da det er led i den kommunale kerneopgave. I forlængelse kan det overvejes om udmøntningen af socialfondsmidlerne på, skal foretages af aktører med viden om social- og beskæftigelsesområdet, herunder også integration, frem for erhvervsudvikling som i dag.

Herudover har EU-Kommissionen i november 2017 vedtaget den Europæiske Søjle for Sociale Rettigheder. I den forbindelse er der en række nye tiltag i søjlen, hvortil Kommissionen ønsker, at der skal kunne gives støtte til implementeringen af denne. Derfor må det forventes, at der kommer et udspil om finansiering af initiativer under den sociale søjle. KL ønsker, at der vil komme støttemidler til implementering af den

sociale søjle, og at dette indgår, som en del af Socialfondens fokusområde i den kommende periode.